

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Laine, Antti

Title: Suomalainen liikuntakulttuuri liikuntapoliittisten asiakirjojen heijastamana

Year: 2021

Version: Published version

Copyright: © Liikuntatieteellinen seura, 2021

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Laine, A. (2021). Suomalainen liikuntakulttuuri liikuntapoliittisten asiakirjojen heijastamana. *Liikunta ja tiede*, 58(1), 35. <https://www.lts.fi/liikunta-tiede/artikkelit/sanomalehden-urheiluuutisointi-ennen-internetia-ja-monikanavajulkaisemisen-aikakaudella>

LIIKUNTATIETEELLINEN SEURA
Liikunnan tiedeviestintää vuodesta 1933

Liikunta & Tiede -lehti 1/2021

Tutkimusuutinen

Kirjoittaja: Antti Laine
Julkaistu: 04.02.2021

Suomalainen liikuntakulttuuri liikuntapoliittisten asiakirjojen heijastamana

Kuva: Antero Aaltonen

Julkinen liikuntapolitiikka tarkoittaa valtion yhdessä sidosryhmien kanssa liikuntakulttuurille kohdistamia tavoitteita ja politiikkatoimia sekä toimijoita. Kati Lehtonen käsittelee artikkelissaan Suomen valtion liikuntapoliittisissa asiakirjoissa vuosina 2007–2018 tuotettuja

ymmärryksiä ja tulkintoja liikuntakulttuurista sekä sitä, miten nämä ymmärrykset ja tulkinnat suhteutuvat liikunta- ja urheilujärjestelmän perusrakenteena pidettyyn pyramidimalliin. Artikkelin keskiössä on, mitä ja minkälaisia asioita liikuntakulttuuriin on yhdistetty ja mihin asiayhteyksiin liikuntakulttuuri on asiakirjoissa liitetty.

Tutkimusaineisto koostuu kuudesta, vuosina 2007, 2008, 2010, 2015, 2017 ja 2018 julkaistusta, valtionhallinnon liikuntapoliittisesta asiakirjasta. Näistä viisi on opetus- ja kulttuuriministeriön asettamien työryhmien tuotoksia ja viimeisin valtioneuvoston selonteko liikuntapolitiikasta. Asiakirjojen laajuus on yhteensä runsaat 400 sivua. Aineiston analysoinnissa Lehtonen on käyttänyt teoriaohjaavaa sisällönanalyysia.

Lehtosen mukaan liikuntakulttuuri näyttäytyy muovattavana objektina, jota kehitetään, edistetään ja parannetaan erilaisin julkisen politiikan toimenpitein. Tutkimuksen yleistulos on, että liikuntakulttuurin eri osa-alueiden huomiointi kapea-alaistui asiakirjoissa 2010-luvulle tultaessa. Kaikissa asiakirjoissa säännönmukaisesti kuvaillaan monisanaisesti liikuntaa ja urheilua, sen merkityksiä, rajoituksia tai tulevaisuuden näkymiä eli tuotetaan havaintoja liikuntakulttuurista itsestään, mutta viimeisimmissä asiakirjoissa liikuntakulttuuria on tulkittu ja ymmärretty entistä vahvemmin tapauskohtaisesti. Kattavasta määrittelystä on siis siirrytty kohti kohdennettua liikuntakulttuuria.

Aineistolöydöksen perusteella vuodet 2008–2010 olivat murroskohta liikuntakulttuurin sisällön määrittelyssä julkisen liikuntapolitiikan näkökulmasta. Tässä vaiheessa synnyttiin Lehtosen mukaan lopullinen käsitteellinen jakolinja hyvinvointiin tähtäävän liikuntakulttuurin ja huippu-urheilun välille. Huippu-urheilu alkoi näyttäytyä alisteisena osakulttuurina hegemoniselle liikuntakulttuurille.

Vuosina 2015–2018 hegemoninen liikuntakulttuuri alettiin ottaa valmiiksi annettuna, näkymättömäksi ymmärrettynä taustakokonaisuutena. Tämä on yksi osoitus perustavanlaatuisesta ristiriidasta, joka Lehtosen mukaan vaivaa suomalaista liikuntapolitiikkaa. Asiakirjoissa tunnistetaan ja toistetaan lukuisia liikuntakulttuurin sisäisiä kehityssuuntia, mutta rakenteellisesti palataan toistuvasti ajatukseen kansalaisjärjestöistä liikuntakulttuurin rakenteena sekä sen sisältöjen ja arvojen määrittelijänä. Liikuntajärjestöjen ja urheilun pyramidirakenteen valta-asema on toisin sanoen sisäänkirjoitettu julkiseen liikuntapolitiikkaan.

LÄHDE

Lehtonen, K. 2020. Urheilun pyramidimalli liikuntakulttuuristen tulkintojen ja ymmärrysten kehysrakenteena valtion liikuntapoliittisissa asiakirjoissa. *Kulttuurintutkimus* 37 (3–4), 33–46. [Verkkoartikkeli](#).

Kirjoitus on julkaistu alun perin Liikunta & Tiede 1/2021 -lehdessä.